

Ivan Botica i Marko Rimac

SVETAČKO IME DUJAM MEĐU SPLIĆANKAMA I SPLIĆANIMA U 18. STOLJEĆU

UDK: 811.163.42'373.231
Izvorni znanstveni rad

Ivan Botica
Staroslavenski institut Zagreb
Zagreb
ibotica@stin.hr

UDK: 811.163.42'373.231
Izvorni znanstveni rad

Marko Rimac
Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu
Split
ileka_rimac@yahoo.com

U radu se na temelju matičnih knjiga rođenih triju splitskih župa pokušava utvrditi status svetačkoga imena Dujam među Splićankama i Splićanima rođenima u 18. stoljeću. Pozornost je usmjerena na sljedeće pokazatelje: koliko je svetačko ime Dujam bilo zastupljeno u odnosu na sve rođene u gradu Splitu, poklapa li se izbor krsnoga imena Dujam s datumima slavljenja svetoga Dujma u Splitu, koliko je to ime bilo dijelom obiteljskoga naslijeđa i tradicije grada Splita, koje su sve inačice osobnog imena Dujam postojale među Splićankama i Splićanima u 18. stoljeću i slično.

Gljučne riječi: onomastika, krsna imena, ime Dujam, sveti Dujam, Split u 18. stoljeću

I.

Svaki grad ima svoga sveca zaštitnika. Može li se zamisliti, prateći samo stare biskupske jadranske gradove, Kotor bez svetoga Tripuna, Dubrovnik bez svetoga Vlaha, Makarska bez svetoga Marka, Hvar bez pape svetoga Stjepana, Split bez svetoga Duje, Trogir bez svetoga Ivana Trogirskoga, Šibenik bez svetoga Mihočila, Zadar bez svetoga Krševana, svetoga Šime i svete Stošije, Nin bez svetoga Anselma, Osor bez svetoga Gaudencija, Rab bez svetoga Kristofora, Senj bez svetoga Jurja, Rijeka bez svetoga Vida, Pula bez sv. Tome Apostola, Poreč bez svetoga Maura? Teško, jer bi bez svojih gradskih patrona bili necjeloviti. Njihov bi identitet svakako bio nedorečen. Isto bi tako bilo sa Splitom bez svetoga Duje. Budući da se pripadnost ovom ili onomu gradu može odčitati i iz nadjevenih imena gradskoga zaštitnika, a u zanimljivoj smo knjizi o svetom Dujmu pročitali

da je u prošlim vremenima grada Splita takvih bilo mnogo,¹ odlučili smo ispitati koliko je osamnaestostoljetnih Splićanki i Splićana doista nosilo ime gradskog patrona *Domnija*, sveca iz čijega se imena izvode brojne inačice muških i ženskih imena i nadimaka: Domny, Duymus, Dujam, Doimo, Duje, Duja, Dujo, Dujak, Dujan, Dujas, Dujasina, Dujela, Dujmas, Dujmica, Dujmić, Dujić, Dujiša, Dujica, Dujko, Duna, Dune, Dunko, Dure, Dujomir, Dujkača, Dujka, Dujma itd.²

Zašto baš 18. stoljeće? Razlog je tomu posve jednostavan. Osamnaestostoljetni je Split još uvijek nevelik grad sastavljen od gradske jezgre i prigradskih naselja Veloga varoša, Dobroga, Lučca i Manuša.³ Gradska jezgra pripadala je katedralnoj župi Uznesenja Blažene Djevice Marije, koja se zbog pobožnosti prema splitskom patronu najčešće navodi pod Dujmovim imenom; naselja Veli varoš i Dobri pripadala su župi sv. Križa, a Lučac i Manuš župi sv. Petra.⁴ Stanovništvo osamnaestostoljetnoga Splita dobro je obrađeno u znanstvenostručnoj literaturi u radovima Grga Novaka, Danice Božić-Bužančić, Nevenke Bezić-Božanić, Nataše Bajić-Žarko i Marija Nepe Kuzmanića.⁵ Ako se pak zna da su najbolji izvor za proučavanje stanovnika Splita u prošlosti splitske matične knjige,⁶ a splitske su ih župe vodile do 19. stoljeća u jedinstvenim kodeksima pri katedralnoj župi, potraga za Dujkama i Dujama osamnaestostoljetnoga Splita bila je prilično laka.

¹ Željko R a p a n i ć – Milan I v a n i š e v i ć, *Sveti Dujam*, Književni krug, Split, 1997, str. 16.

² Mate Š i m u n d i ć, *Rječnik osobnih imena*, Matica hrvatska, Zagreb, 2006, str. 90. U Šimundićevu rječniku nisu navedena posljednja četiri imena *Dujomir*, *Dujkača*, *Dujka* i *Dujma*, s time da je *Dujkača* nadimak. On je zabilježen prilikom krštenja kćeri Dujma Duplančića, 30. listopada 1796. godine (Župa sv. Dujma, Matična knjiga krštenih (MKK), sv. XV, 8. XII. 1791. – 5. X. 1801., 14v).

³ Usp. Grga N o v a k, *Povijest Splita*, Knjiga druga (Od 1797. god. do 1882. god.), Pododbor Matice hrvatske, Split, 1961, str. 176.

⁴ Usp. Mile V i d o v i ć, *Splitsko-makarska nadbiskupija. Župe i ustanove*, Crkva u svijetu, Split, 2004, str. 517-520, 526, 528.

⁵ G. N o v a k, n. dj. (3), str. 176-177; Danica B o ž i ć - B u ž a n č i ć, »Prilog poznavanju građana i pučana u Splitu početkom XVI stoljeća«, *Arhivski vjesnik*, 16 (1973), str. 159-176; Danica B o ž i ć - B u ž a n č i ć, n. dj. (1), str. 155-232; Nataša B a j i ć - Ž a r k o, »Splitski antroponimi krajem XVI do 30. godina XVII stoljeća«, *Čakavska rič*, 14 (1986), br. 1, str. 23-122; Danica B o ž i ć - B u ž a n č i ć, »Anagraf područja Splita s otocima i distrikta Klisa iz 1802. godine«, *Adrias: zbornik Zavoda za znanstveni i umjetnički rad JAZU u Splitu*, 1 (1987), str. 87-103; Nevenka B e z i ć - B o ž a n i ć, »Doseljednici u Splitu početkom 19. stoljeća i njihova prezimena«, *Čakavska rič*, 16 (1988), br. 1, str. 65-89; Nevenka B e z i ć - B o ž a n i ć, »Struktura stanovništva Splita početkom 19. stoljeća«, *Kulturna baština*, 14 (1989), br. 19, str. 288-303; Mario Nepo K u z m a n i ć, *Splitski plemići, prezime i etnos*, Književni krug, Split, 1998; Nataša B a j i ć - Ž a r k o, *Split kao trgovačko i tranzitno središte na razmeđu istoka i zapada u 18. stoljeću*, Književni krug, Split, 2004; Mario Nepo K u z m a n i ć, *Splićani – obitelji i prezimena. Splitske obitelji u zemljišniku Splita iz 1832. godine*, Magistra Split, Split, 2008.

⁶ Usp. Danica B o ž i ć - B u ž a n č i ć, »Prilog poznavanju stanovništva Splita u XVIII stoljeću«, *Grada i prilozima za povijest Dalmacije*, (1974), br. 8, str. 157.

Zapise u matičnim knjigama krštenih triju splitskih župa čitali smo s mikrofilmova u Hrvatskom državnom arhivu.⁷ Posrijedi su sljedeći kodeksi: Župa sv. Dujma, MKK,⁸ sv. VII, 1. VIII. 1698. – 20. XI. 1705.; sv. VIII, 6. V. 1706. – 24. IV. 1715.; sv. IX, 26. VIII. 1715. – 8. IV. 1725.; sv. X, 10. V. 1725. – 31. XII. 1741.; sv. XI, 1. I. 1742. – 3. IX. 1758.; sv. XII, 15. IX. 1758. – 13. IV. 1773.; sv. XIII, 29. V. 1773. – 4. IV. 1785.; sv. XIV, 11. IV. 1785. – 7. XII. 1791.; sv. XV, 8. XII. 1791. – 5. X. 1801.⁹ Zapisi u matičnim knjigama krštenih osamnaestostoljetnoga Splita gotovo su bez iznimke napisani na talijanskom jeziku, izuzev nadbiskupovih i vizitatorovih zapisa, koji su uvijek na latinskom. Zapisi na hrvatskom rijetki su i redovito su pisani latinicom.¹⁰ Krajem 17. i početkom 18. stoljeća pisao ih je »*kurat od Zagrađa*« don Ivan Mužinić (**Prilog 1**).¹¹ No, zato su mnoga osobna imena i prezimena u maticama kroatizirana. Također je uočljivo da su ljepše i čitljivije napisani zapisi splitskih plemića od onih običnoga puka.

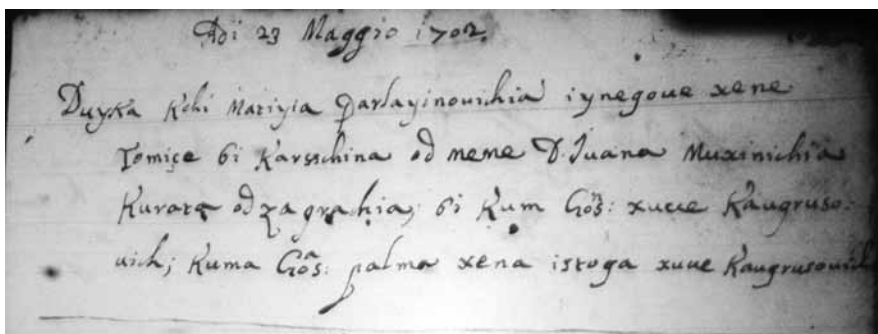
⁷ Hrvatski državni arhiv (HDA), Zbirka mikrofilmova, M-2187, M-2188, M-2189, M-2190. Same matične knjige nalaze se u Državnom arhivu u Splitu (M. V i d o v i ć, n. dj. [4], str. 519). Zahvaljujemo na ljubaznosti Angeliki Milić i Borisu Suljagiću, djelatnicima HDA, koji su nam prilikom rada izlazili ususret u svakom pogledu.

⁸ Ove, ali i druge matične knjige u državnim se arhivima zavode kao matične knjige rođenih (MKR). Međutim, do 1817. godine pri župnim uredima nije postojala državna regulativa za vođenje matičnih knjiga rođenih. Budući da se dotada uz čin sakramenta krštenja rijetko bilježilo i datum rođenja, nelogičnim se čini naziv matična knjiga rođenih kada su u njoj bez iznimke zabilježena krštenja. Nakon što su matične knjige postale državnim dokumentima sa zakonskom obvezom vođenja u župnim uredima, u njima se bilježe i datum rođenja i datum krštenja. Stoga bi se tek od toga vremena moglo govoriti o matičnim knjigama rođenih (MKR).

⁹ Treba napomenuti da nema podataka od 25. studenoga 1705. do 24. travnja 1706. i od sredine svibnja 1715. do 26. kolovoza 1715. te da matične knjige snimljene na mikrofilm ne idu točnim slijedom krajem pedesetih godina 18. stoljeća. Budući da je gotovo svaki kodeks oštećen, najčešće od vlage, određeni je broj zapisa nečitljiv. Stoga smo neke izračune dobivali aproksimativno jer bi za potpuno precizne podatke, što dakako prelazi zamišljene okvire ovoga rada, trebalo obraditi cjelokupan imenski fond osamnaestostoljetnoga Splita.

¹⁰ Ta nas je činjenica prilično iznenadila jer je Benedikta Zelić-Bučan u još uvijek nenadmašenoj knjizi o hrvatskoj ćirilici (bosančici) navela kako u »starim matičnim knjigama imamo sačuvano svjedočanstvo o upotrebi bosančice u gradu kroz čitavo XVII. i XVIII. stoljeće« (usp. Benedikta Z e l i ć - B u ć a n, *Bosančica ili hrvatska ćirilica u srednjoj Dalmaciji*, Državni arhiv u Splitu, Split, 2000, str. 18). Na hrvatskom su ih jeziku tek nekoliko na latinici i jedan na ćirilici zapisali don Ivan i don Dominik Mužinić, i to devedesetih godina 17. stoljeća. Naravno, mi smo pregledali samo matične knjige krštenih pa je moguće da u drugim matičnim knjigama uistinu ima više zapisa na hrvatskoj ćirilici.

¹¹ Župa sv. Dujma, MKK, sv. VII, 1. VIII. 1698. – 20. XI. 1705., 102r.

Prilog 1. Zapis don Ivana Mužinića

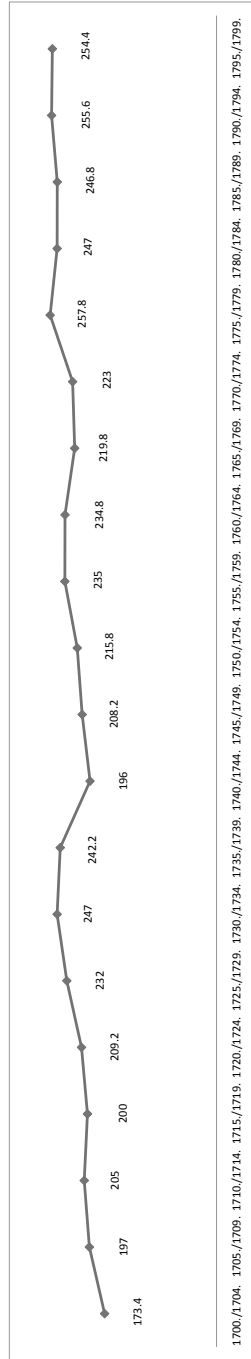
1. Record of the parish priest of Zagrađe, Msgr Ivan Mužinić

Prije same potrage za krštenicima koji su dobivali ime po svetom Dujmu, u petogodišnjim smo proscjima izbrojili koliko je na godišnjoj razini bilo krštenja u osamnaestostoljetnom Splitu (**Prilog 2**). Zatim smo izdvojili sve koji su bili kršteni imenom Dujam u bilo kojoj inačici. Naravno da splitski patron nije bio jedini u čiju se čast davalo ime, nego su sasvim sigurno postojali brojni nama nepoznati rodbinski, prijateljski i osobni razlozi; no njih nije moguće otkriti iz suhoparnih matičnih zapisa. Nakon toga, pristupili smo statističkoj obradi dobivenih podataka: utvrdili smo udjel imena u ukupnom zbroju krštenih, udjel imena prema spolu, učestalosti unutar pojedinoga prezimena, mjesecu krštenja i slično.

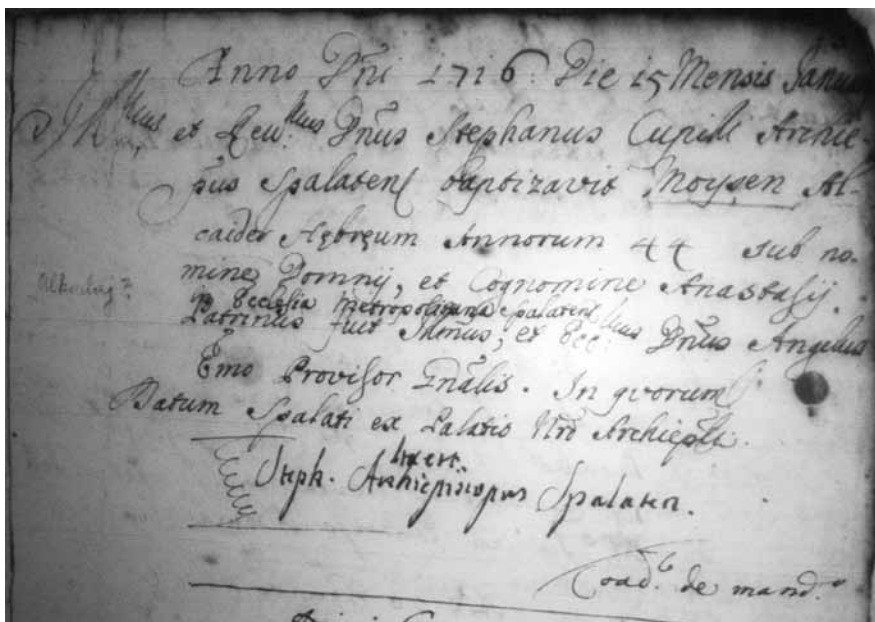
Zanimljivo je da je nadbiskup osim djece splitskih plemića često krstio siročad, a ona su dobivala ime po splitskom patronu samo oko svetkovine sv. Dujma ili na samu Sudamju. Inače, splitska su siročad na krštenju ponajviše dobivala imena kao što su Sebastijan i Dominik te Domenika (Nediljka, Neda), ali i brojna neuobičajena, moderna i za osamnaestostoljetni Split rijetka imena.¹² Primjetno je također da su roditelji, ako im je prethodno dijete s imenom splitskoga patrona umrlo, obavezno davali isto ime sljedećemu svojem djetetu. Nadbiskup je, osim toga, tijekom 18. stoljeća krstio nekoliko muslimana i židova, a potvrdio je i prelazak nekoliko pravoslavaca i protestanata na katoličanstvo. Zanimljiv je zapis o krštenju četrdesetčetverogodišnjega Mojsija Alcaidera, koji je 15. I. 1716. pri

¹² Davanjem takvih imena katkada se širilo štovanje prema nekim svecima u samom gradu. Primjerice, jedno od prvih krštenja nekoga s imenom Blaž u Splitu bilo je 4. veljače 1774. godine. Riječ je, naravno, o siročetu. Blaževo se ime počinje češće pojavljivati u Splitu tek od 1793. godine. Zanimljivo je da se 1796. godine u splitskoj antroponimiji prvi put javljaju slavenska imena kao što su Venceslav, Kasimir i Parvoslav.

Prilog 2. Broj krštenja u osamnaestostoljetnom Splitu (prosjek petogodišnjeg razdoblja)
2. Number of christenings in 18th century Split (five-year averages)

krštenju dobio, što je vrlo zanimljivo, ime Dujam i prezime Anastazij (**Prilog 3**). Najneobičnija imena, čini nam se, dobivaju na krštenju Bajamontiji, primjerice Agostino Tiburzio Valeriano Massimo koji je kršten 19. travnja 1790. godine,¹³ a jedan je plemić prezimena Bellini 15. prosinca 1794. dobio na krštenju čak sedam imena.¹⁴

Prilog 3. Zapis o krštenju Mojsija Alcaidera s krsnim imenom Dujam Anastazij¹⁵

3. Record of the christening of Moyses Alcaider with the name Domnius Anastasius

¹³ Župa sv. Dujma, MKK, sv. XIV, 11. IV. 1785. – 7. XII. 1791., 120v.

¹⁴ Župa sv. Dujma, MKK, sv. XV, 8. XII. 1791. – 5. X. 1801., 72v.

¹⁵ Župa sv. Dujma, MKK, sv. IX, 26. VIII. 1715. – 8. IV. 1725., 13r.

II.

Tijekom 18. st. neku je od inačica svetačkoga imena Domnii na krštenju dobilo oko šest stotina i šezdeset Splićanka i Splićana. Nemoguće je precizno reći koliko je to u ukupnom postotku splitskoga stanovništva jer ne postoji relevantan izvor usporediv s rezultatima matičnih knjiga. Stoga je nemoguće znati jesu li sva rođena djeca uistinu i krštena, ni jesu li sva krštena djeca uistinu i upisana u matične knjige. Isto tako, nemoguće je znati koliko je Splićanki i Splićana kršteno izvan samoga Splita. Bilo je pak moguće utvrditi približan godišnji broj krštenja (**Prilog 2**) te ga usporediti s točnim brojem nadjevenih imena izvedenih od svetačkoga imena Dujam u osamnaestostoljetnom Splitu (**Prilog 4**). Osim toga, određeni se broj krštene djece iz Kaštel Sućurca nalazi u splitskim matičnim knjigama krštenih jer je mjesto još od kasnoga srednjega vijeka bio nadbiskupov kaštel.

Prilog 4. Broj splitske djece sa svetačkim imenom Dujam u 18. stoljeću
4. Numerical trends in the number of children called Dujam in the 18th century

Desetljeće	»Dujam« (muška djeca)	»Dujka« (ženska djeca)	Ukupno	Približan broj svih splitskih krštenja
1700./1709.	49	6	55	1706 ¹⁷
1710./1719.	36	7	43	2099 ¹⁸
1720./1729.	47	10	5	2404
1730./1739.	39	4	43	2194 ¹⁹
1740./1749.	33	13	46	2021
1750./1759.	71	10	80	2254
1760./1769.	41	10	51	2273
1770./1779.	75	10	85	2382
1780./1789.	71	19	90	2241 ²⁰
1790./1799.	75	37	111	2550

¹⁶ Veljko O m a š i ć, *Povijest Kaštela: od početka do kraja XVIII stoljeća*, Logos, Split, 1986, str. 133.

¹⁷ Nema listova MKK između XI. 1705. i IV. 1706. godine.

¹⁸ Nema nijednoga zapisa u MKK između sredine V. i 26. VIII. 1715. godine.

¹⁹ Nema svih zapisa u MKK za 1732. i 1733. godinu.

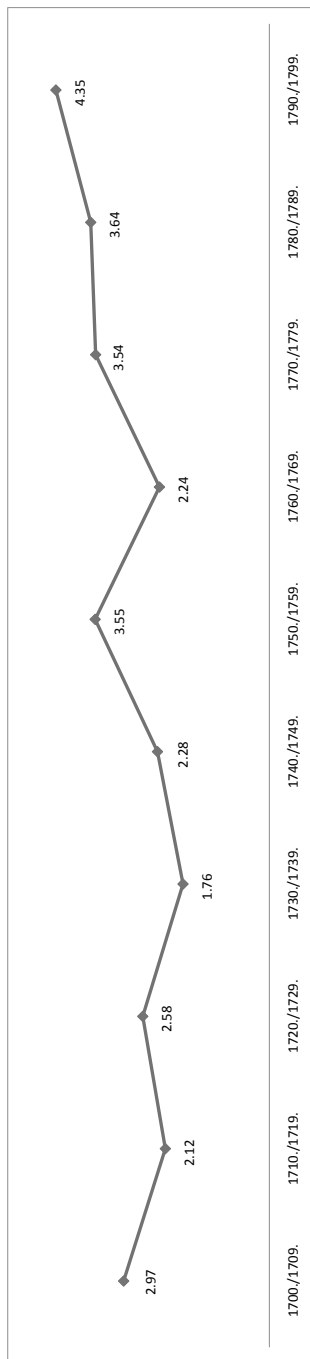
²⁰ Nema svih zapisa u MKK za 1784. godinu.

Iz priloženoga lako je uočiti da je ime Dujam postajalo zastupljenije u splitskoj onomastici od druge polovice 18. stoljeća, sa zamjetnim padom u šezdesetim godinama istoga stoljeća. Vidljiva je, prije svega, prilična disproporcija između broja muške i broja ženske djece, čak 4:1 u korist muške, što je zapravo i očekivano jer muška djeca češće i dobivaju ime po muškom svecu. Izračunom je ispalo da su otprilike svaki dvadeset četvrti Splićanin i otprilike svaka sto petnaesta Splićanka dobivali ime po svetom Dujmu u osamnaestostoljetnom Splitu. Desetogodišnji prosjeci ukazuju na veća odstupanja. Među Splićankama 18. stoljeća Duja, Dujma (Dojma) ili Dujka, inačice svetačkoga imena Dujam, bile su doista rijetke. Iz prethodnoga priloga vidi se zamjetan rast tih ženskih imena devedesetih godina 18. stoljeća. Tada je otprilike svaka trideset druga Splićanka krštena kao Duja, Dujma ili Dujka. Drugačije je četrdesetih i osamdesetih godina 18. stoljeća, kada se ono javljalo jednom u svake sedamdeset druge, odnosno šezdesete krštene Splićanke. U svim se ostalim desetljećima 18. stoljeća žensko ime izvedeno od splitskoga patrona javlja prilično rijetko, jednom u više od sto krštenja ženske djece. Najmanje je rečeno ime bilo zastupljeno u četvrtom desetljeću 18. stoljeća, kada je otprilike svaka dvjesto osamdeset peta Splićanka pri krštenju dobila ime Duja, Dujma ili Dujka. Zanimljivo je da su kod muške djece, osim veće učestalosti svetačkoga imena Dujam, oscilacije po desetljećima bile daleko manje. U posljednja tri desetljeća i u šestom desetljeću 18. stoljeća svaki je sedamnaesti ili osamnaesti Splićanin kršten imenom splitskoga patrona, a najmanje se to ime javlja u tridesetim i četrdesetom godinama 18. stoljeća, kada je kao Dujam kršten tek svaki trideset treći Splićanin. Iz navedenoga proizlazi da se u tridesetim godinama 18. stoljeća Dujmovo ime nije često nadijevalo ni ženskoj ni muškoj splitskoj djeci. Nismo uspjeli pronaći pravi razlog tomu. Možemo jedino pretpostaviti da se sv. Dujmu još nije pripisivala moć tjeranja kuge iz grada kao pedesetak godina kasnije,²¹ nakon čega se zamjetno povećao broj krštenja s Dujmovim imenom u Splitu.

U prethodnim su priložima grafički prikazane smjernice za buduća istraživanja splitske antroponimije. Ona će u splitskoj onomastici svakako potvrditi manju zastupljenost Dujmova imena u odnosu na imena kao što su Ivan, Marko, Ante, Petar i slično.

²¹ Usp. G. N o v a k, n. dj. (3), str. 179-182; usp. Arsen D u p l a n č i ć, »Pisana riječ o svetome Dujmu«, *Sveti Dujam: štovanje kroz vijekove*, Crkva u svijetu, Split, 2004, str. 61.

Prilog 5. Udio svetačkog imena Dujam u splitskoj onomastici 18. stoljeća
5. The part taken by the name Dujam in Split 18th century onomastics

III.

Koliko je svetačko ime Dujam bilo dio obiteljske tradicije osamnaestostoljetnoga Splita? Naše je istraživanje pokazalo da Splićani 18. stoljeća nisu puno držali do tradicije prenošenja Dujmova imena s koljena na koljeno. Možemo tek navesti primjer obitelji Svetin, koja ga je prenosila u dva svoja koljena. Najprije je Ivan Dujam Svetin (*Giovanni Doimo Suetin*) kršten 20. X. 1724., a kao odrasli čovjek 18. X. 1756. dao je krstiti svoga sina imenom Dujam Luka Svetinović (*Dojmo Luca Suetinouich*). No on je prekinuo uspostavljenu tradiciju 15. IX. 1793. krsteći sina imenom Marin (*Marino Suetina*). Sličnih primjera još ima u maticama.

Ako pak davanje Dujmova imena nije bilo dio obiteljske tradicije osamnaestostoljetnoga Splita, onda je očito da se davalo ime po svecu zaštitniku mjesta stanovanja. Štovanje sv. Dujma vrlo je važno u životu Splićana, a osobito onih koji su na krštenju dobivali njegovo ime. Upravo su mnogi takvi imali u svojim kućama kipove i slike svetoga Dujma. S kraja 18. i početka 19. stoljeća sačuvala se slika s prikazom svetoga Dujma u vlasništvu obitelji Marcocchia,²² a vjerojatno je nabavljena za Doima Fabiana (kršten 21. I. 1779.).²³ Početkom 19. stoljeća u pročelje kuće Dujma Čulića u Velom varošu uzidan je reljef s likovima Bogorodice s Djetetom i svetoga Dujma.²⁴ Upravo se obitelj Čulić, a uz njih i obitelj Krstulović (u nekoliko svojih prezimskih pridjevaka), tijekom čitava 18. stoljeća osobito isticala po velikom broju članova s imenom Dujam i Dujka. Slavu sv. Dujma sigurno je pronosila bratovština svetoga Dujma koja je od srednjega vijeka njegovala pobožnost prema svecu vodeći osobitu brigu o svečevu oltaru u splitskoj katedrali.²⁵ Izvjesno je da su bratimi častili svoga zaštitnika davanjem svečeva imena svojim potomcima.

Sasvim očekivano, naše je istraživanje pokazalo da se Dujmovo ime najčešće davalo u danima kada se slavio svetac. Davanje imena djeci u osamnaestostoljetnom Splitu općenito je bilo motivirano blagdanski. Tako se očito lakše pamtilo samo vrijeme rođenja jer se uglavnom krštavalo u neonatalnom razdoblju djetetova života (prvih 28 dana). U proslavi svetoga Dujma nekoliko je važnih datuma u godini: 10. travnja,²⁶ kada je biskup Domnij podnio mučeništvo u Saloni; 7. svibnja,

²² Milan I v a n i š e v i ć, »Crkve i likovi svetoga Dujma«, *Sveti Dujam: štovanje kroz vijekove*, Crkva u svijetu, Split, 2004, str. 183.

²³ Župa sv. Dujma, MKK, sv. XIII, 29. V. 1773. – 4. IV. 1785., 176v.

²⁴ M. I v a n i š e v i ć, n. dj. (22), str. 116. Nešto kasnije je Dujam Perlain dao uzidati reljefni lik svetoga Dujma na svoju kuću koja se nalazi nasuprot navedene Čulića kuće (str. 162-163).

²⁵ A. D u p l a n č i ć, n. dj. (21), str. 55.

²⁶ Povijesno-arheološka istraživanja don Frane Bulića dokazala su da se u sv. Domniju s početka 4. st. krije osoba sv. Dujma i da je 10. travnja bio stvarni datum njegove smrti, a ne 11. travnja (S. K o v a č i ć, »Sveti Dujam, najslavniji salonitanski biskup i mučenik, i njegovo štovanje«, *Sveti Dujam: štovanje kroz vijekove*, Crkva u svijetu, Split, 2004, str. 13; A. D u p l a n č i ć, n. dj. [21], str. 30).

kada je svetkovina sv. Dujma (u narodu Sudamja) u Splitu te 29. srpnja,²⁷ kada je blagdan prijenoša svečevih relikvija u Split. Budući da se s datumom Dujmove smrti često podudaralo vrijeme velikih kršćanskih svetkovina, kada liturgijski nije moguće svečano slaviti sveca (Veliki tjedan, Uskrsna osmina), salonitansko-split-ska Crkva je pomaknula njegovu proslavu za 27 dana, tj. na 7. svibnja.²⁸ Štovanje svetoga Dujma produžavalo se nakon Sudamje na osminu do 14. svibnja.²⁹

Još od srednjega vijeka svibanj i kolovoz blagdanski su mjeseci sv. Dujma. Travanj je očito bio zaboravljeni mjesec svečeva mučeništva jer to jasno pokazuju imena splitske djece krštene tijekom 18. stoljeća u Splitu. Svečevim ih je imenom kršteno tek sedamnaestero u čitavom 18. stoljeću (**Prilog 6**). U narednom prilogu vidi se da su se splitska djeca krštavala imenom sv. Dujma u svibnju, lipnju, srpnju³⁰ i kolovozu; dakle, oko i neposredno nakon svetkovine sv. Dujma i oko blagdana prijenoša relikvija salonitanskih mučenika.

Prilog 6. Krsno ime Dujam tijekom 18. stoljeća po mjesecima u Splitu
6. The baptismal name Dujam in Split in the 18th century per month,
in quarter-century intervals

	1700./1724.	1725./1749.	1750./1774.	1775./1799.	1700./1799.
siječanj	8	5	8	14	35
veljača	5	5	10	11	31
ožujak	6	4	9	5	24
travanj	5	3	4	5	17
svibanj	34	41	53	80	208
lipanj	17	28	29	48	122
srpanj	3	3	5	10	21
kolovoz	15	9	24	28	76
rujan	4	5	5	7	21
listopad	10	8	14	12	44
studeni	11	9	9	8	37
prosinac	4	2	9	10	25
ukupno	122	122	179	238	661

²⁷ S. K o v a č i ć, n. dj. (26), str. 16; A. D u p l a n č i ć, n. dj. (21), str. 29.

²⁸ S. K o v a č i ć, n. dj. (26), str. 16.

²⁹ A. D u p l a n č i ć, n. dj. (21), str. 43.

³⁰ Premda je 29. srpnja blagdan prijenoša salonitanskih mučenika u Splitu, manja je zastupljenost krsnoga imena Dujam u tom mjesecu iz razloga što se općenito malo krštavalo tijekom srpnja u osamnaestostoljetnom Splitu.

Iz priloženoga je razvidno da je s krsnim imenom Dujam čak jedna trećina splitske djece krštena u svibnju. Na drugome je mjestu, uglavnom u svoja prva dva tjedna, mjesec lipanj. No ta su djeca bila rođena u svibnju, u blagdanskome mjesecu sv. Dujma, jer se na krštenje najčešće donosilo djecu u neonatalnom razdoblju života. Što se postizalo krštavanjem djece s imenom sv. Dujma?

Nadijevanjem svečeva imena u razdoblju njegova slavlja *implicite* se iskazivalo štovanje prema sv. Dujmu. Krštenik se stavljao pod njegovo okrilje. Tako se i lakše pamtio djetetov rođendan. Pojedinih je godina 18. stoljeća čak svako treće ili četvrto dijete kršteno u svibnju imalo Dujmovo ime. Zapravo, u mjesecima nevezanim za njegov kult njegovo se ime javljalo jednom u svake dvije, tri ili četiri godine pa i jednom u pet ili čak šest godina. Istraživanjem je utvrđeno da je čak dvije trećine Dujmi, Duja ili Dujki osamnaestostoljetnoga Splita bilo kršteno u svibnju i tijekom prva dva tjedna lipnja. Očito je da je ženska inačica svečeva imena *implicite* bila rezervirana za mjesec svečeva slavljenja.

Razlog povećanom broju krštenja sa svečevim imenom u kolovozu je to što je 29. srpnja blagdan prijenosa relikvija salonitanskih mučenika u Split. Gotovo dvije trećine muške djece kršteno je u osmini navedenoga blagdana imenom Dujam Anastazij (Stoš). Sveti Anastazij ili u narodu sveti Stoš, čiji je blagdan 26. kolovoza, jedan je od tri salonitanska mučenika,³¹ a ikonografski se često prikazuje zajedno sa svetim Dujmom.³²

Od mjeseci u kojima nije bilo svečeva slavlja izdvajaju se listopad tijekom cijeloga 18. stoljeća, studeni u prvoj polovici 18. stoljeća te siječanj i veljača pred kraj 18. stoljeća. Budući da su to mjeseci u kojima se rađa, a posljedično tomu i krsti najviše djece u godini (**Prilog 7**), nešto više djece s krsnim imenom Dujam vjerojatno je posljedica demografskoga prirasta, pa je više rađanja dovelo do većeg pojavljivanja navedenoga imena u djece.

Deset odabranih godina u priloženoj tablici pokazuje koliko je bilo statističkih odstupanja u učestalosti davanja imena Dujam, ali i pomaže da vidimo konkretne cikluse unutar pojedinih godina. Zbroj svih odabranih godina u skladu je s podacima koje smo dobili za duža razdoblja. Kada se sagledaju svi mjesečni podatci po godinama, lako je zapaziti da se krsno ime Dujam najviše pojavljuje u svibnju, lipnju i kolovozu. Teško je nakon toga ne prihvatiti zaključak da se u Splitu tijekom 18. stoljeća davalo imena djeci u skladu s katoličkim kalendarom i liturgijskim slavljima Katoličke Crkve.³³

³¹ S. K o v a č i ć, n. dj. (26), str. 16-17.

³² M. I v a n i š e v i ć, n. dj. (22), str. 161, 163-165, 169-170, 176-177, 184-186, 188, 199.

³³ Usp. Ivica Ž i ž i ć, »Prožetost liturgije i pastoralnog poslanja Crkve«, *Živo vrelo*, (2009), br. 11, str. 1-6; Ante C r n č e v i ć, »Liturgijska inicijativa pastoralnog poslanja Crkve«, *Živo vrelo*, (2009), br. 11, str. 7-15.

Prilog 7. Splitska krštenja i učestalost Dujmova imena po mjesecima i u odabranim godinama 18. stoljeća

7. Split baptisms in months and the frequency with which the name of Dujam was used in select years of the 18th century

	1700.		1710.		1720.		1730.		1740.		1750.		1760.		1770.		1780.		1790.		ukupno	
	Dujmovo ime	ukupno krštenja	Dujmovo ime	ukupno krštenja	Dujmovo ime	ukupno krštenja	Dujmovo ime	ukupno krštenja	Dujmovo ime	ukupno krštenja	Dujmovo ime	ukupno krštenja	Dujmovo ime	ukupno krštenja	Dujmovo ime	ukupno krštenja	Dujmovo ime	ukupno krštenja	Dujmovo ime	ukupno krštenja	Dujmovo ime	ukupno krštenja
siječanj	22	-	13	-	19	-	24	-	17	1	19	-	20	-	26	1	25	-	18	1	203	4
veljača	18	1	19	-	13	1	14	-	24	-	20	-	27	-	20	-	20	1	18	1	193	4
ožujak	23	3	6	-	17	-	18	-	15	-	22	1	9	-	20	-	18	1	21	-	169	5
travanj	10	-	5	-	9	-	21	1	16	-	16	-	17	-	19	-	13	-	17	-	143	1
svibanj	8	1	22	1	14	-	21	1	19	4	17	-	12	4	18	5	25	8	16	4	172	28
lipanj	8	-	12	1	6	2	25	2	27	-	16	-	15	2	13	1	30	1	17	1	169	10
srpanj	14	-	7	-	6	-	16	-	22	-	15	-	19	-	29	-	22	-	9	-	159	-
kolovoz	16	2	17	3	11	1	17	-	18	1	15	-	22	1	16	1	22	1	26	1	180	11
rujan	19	-	9	-	022	-	21	-	21	-	18	-	18	-	24	-	16	-	20	1	188	11
listopad	20	-	028	2	19	1	27	-	17	-	19	1	26	-	23	-	18	2	27	-	224	6
studeni	16	2	15	1	17	-	27	-	26	-	22	-	31	-	19	1	19	-	32	-	224	4
prosinac	018	-	22	-	17	-	9	-	11	1	17	-	19	1	25	2	18	-	32	-	188	4

IV.

Dakako, iz našeg se istraživanja doznalo u kojim je splitskim obiteljima 18. stoljeća krsno ime Dujam bilo često, a u kojima rijetko. Pokazalo se da ono u većoj mjeri nije slijedilo možda očekivanu tradiciju prenošenja svečeva imena s koljena na koljeno. Naime, čak su 332 prezimena i obiteljska nadimka³⁴ tijekom 18. stoljeća u Splitu ponijela barem jednom krsno ime Dujam.³⁵

Samo jedanput javlja se u 223 prezimena i obiteljska nadimka: Aglieti, Alcaider, Alinović *r.* Tera, Alujević *r.* Dreje, Aquilla, Aviani, Babaja *r.* Berić, Babić, Badovarić *r.* Luić, Bagat, Bajamonti, Ballista, Bargelić, Bartulović, Bassa, Bašić, Bečić, Bego, Belvini, Benedetti, Bernardi, Betinelli, Bianchi, Bile, Bilić, Bilin, Blaić, Bogetić, Bojčić, Bonačić *r.* Čarban, Bonačić *r.* Lete, Bonačić *r.* Relić, Bonzio, Borovčić, Botić, Bovo, Brain, Buble, Buić, Bustinev, Butinić, Butorović, Buzolić, Candi, Capogrosso, Carpanendo, Centras, Cerinić, Cingria, Cippico, Corniero, Cortese, Čotić *r.* Barčoli, Čudina, Čulić *r.* Dragun, dell' Ulmo (iz Ulma?), della Croce, Demenego, Dorić, Draganja, Dragičević, Dudan, Etto-reo, Fabrinov *r.* Bepov, Facchinetti, Faina, Fanelini, Filetto, Fontana, Garčelić, Garčiljević, Gasper, Generalić, Geremia, Giberti, Gieremia, Gilmini, Gliković *r.* Markovina, Goić, Granić, Grisogono, Gubbio, Guido, Hargovac, Ilić, Ivanović, Jadrić, Jakaša, Jakašović *r.* Pozzotan, Jažić, Jelinić, Jolić, Juradinović, Juranić, Juras, Jurčević, Juričić *r.* Lušnica, Jurjević, Kaletinović, Kambelović, Kapić, Katunarić, Kliškić, Koceić, Koludrović, Korlaet, Kostanić, Kovač, Kragić, Krilašić, Krstulović *r.* Keze, Kukoč, Kužić, Laghi, Ledratti, Liković, Lisica, Lisičić, Lovrić, Luizina, Mandić, Manenica, Manola, Maraničić, Marchocia, Marinić, Marinoni, Martinčević, Massimo, Matijević, Mazzucatto, Migdoleo, Mihović, Mijaljević *r.* Kaliterna, Miletić, Miloš, Miočić, Miščević Fiumano (Riječanin?), Mladineo, Nadali, Nade, Novak, Odići, Omrčen, Oršić *r.* Pavlina, Osibov, Oštrić, Ozdretić, Ozdretić *r.* Čure, Ožić, Palas, Paparella, Pavlović, Perić, Perišić, Pervan, Petrini, Plepel, Poduje, Polo, Poloniteo, Polovineo, Popović, Protić, Radman, Radmilović *r.* Martolos, Ravanja, Razmilović, Relić *r.* Kukoč, Ribarović, Riboli, Rosandić, Rossetti, Rossi, Savo, Schiatti, Sikirica, Silub, Sinovčić *r.* Bare, Sinovčić *r.* Dujm-ović, Sisajković *r.* Tramontana, Smacchia *r.* Osibović, Sorolić, Spudičević *r.* Tomić,

³⁴ Takvih je dvadeset: Bonačić *r.* Čarban, *r.* Ivičević, *r.* Lete, *r.* Relić; Braević *r.* Vuica; Capogrosso *r.* Cavagnini; Čotić *r.* Barčoli; Čulić *r.* Dragun; Dreje *r.* Jelaska; Gliković *r.* Markovina; (H)alujević *r.* Gargurina, *r.* Dreje; Juričić *r.* Lušnica; Kuzmić *r.* Bekin; Nižić *r.* Dorić; Ozdretić *r.* Čure; Popović *r.* Dagheta; Puizina *r.* Petrić; Radmilović *r.* Martolos; Relić *r.* Kukoč; Sinovčić *r.* Dujmović, *r.* Bare; Spudičević *r.* Tomić, *r.* Bunguda; Ugrinović *r.* Oštrić; Vesanović *r.* Dvornik. Kratica *r.* znači *rečeni* te odgovara talijanskomu *detto*, kako je u splitskim maticama.

³⁵ Pri utvrđivanju prezimena i obiteljskih nadimaka od velike nam je pomoći bila knjiga: Mario Nepo K u z m a n i ć, *Splićani – obitelji i prezimena. Splitske obitelji u zemljišniku Splita iz 1832. godine*, Magistra Split, Split, 2008.

Spudičević *r.* Bunguda, Stipčević, Stipinović, Strico, Suić, Šakić, Šarčević, Šegvić, Šilović, Škojar, Tangar, Tardić, Terze, Tezolatto *r.* Doganelli, Tichiripa, Tomaseo, Tomašević, Tomašić, Tvardić, Urica, Valenti, Velat, Velislavić, Venier, Veselković, Vio, Vranjičan, Vuičin, Vukasović, Vuletić, Zampieri, Zanetti, Zaninović, Zečić, Zlodre, Zmajević, Žarković, Žitković, Žutonić *r.* Božić.

Uz 58 prezimena i obiteljskih nadimaka svetačko se ime Dujam javlja dvaput: (G)liković, Affrica, Ajduković, Aras, Baras, Bonačić *r.* Ivičević, Braević, Capogrosso Cavagnini, Čotić, Delić, Despalatović, Dreje, Dreje *r.* Jelaska, Duplančić *r.* Šegvić, Felici, Glavinović *r.* Bure, Halujević *r.* Gargurina, Haržić, Ivančić, Jeličić, Juričić, Jurić, Karaman, Klaić, Koka(j)ić, Komar, Kuzmić *r.* Bekin, Marinović, Meneghetti, Mialjev, Mijan, Milanović, Mitrović, Mladinić, Mratinović, Mrduljaš, Nikolić, Nižić, Nižić *r.* Dorić, Perat, Perlain(ović), Pierini, Pilić, Primorac, Puizina, Puizina *r.* Petrić, Sirotković, Smojanović, Svetin(ović), Škaričić, Todorić, Ugrin(ov), Ugri-
nović *r.* Oštrić, Vesanović *r.* Dvornik, Vrdoljak, Vuica, Zlodrić, Zoričić.

Uz 19 prezimena i obiteljskih nadimaka svetačko se ime Dujam javlja triput: Bakotić, Dević, Dondi, Družević, Dujmović, Dumanić, Erceg, Jelaska, Kragujević, Krstulović *r.* Relia, Kuzmić, Mistruzzi, Negodić, Popović *r.* Daghetta, Roje, Sladoević, T(v)arde, Vesanović, Vuković.

Uz 9 prezimena i obiteljskih nadimaka svetačko je ime Dujam zabilježeno četiri puta: Bi(g)oni, Bonačić, Ivanišević, Ivanišević *r.* Kukoč, Kaliterna, Ninčević, Smoje, Spudičević, Šore. Pet puta se javlja uz sljedeća prezimena i obiteljskih nadimaka: Barić, Borčić, Braević *r.* Vuica, Domjanović, Kuzmanić, Marasović, Marić, Pajić, Re(l)jić, Siriščević, a šest puta uz: Alberti, Cipci, Kovačić, Krstulović *r.* Opara, Trumbić. Sedam je puta zabilježeno uz prezimena: (H)alujević, Krstulović, Matošić, Radmilović i Tecilizić, dok je osam puta uz prezimena Duplančić i Ružić.

Najbrojniji Splićani rođeni s krsnim imenom Dujam u 18. stoljeću jesu Čulići i Krstulovići. Uz prezime Čulić rečeno se ime javlja jedanaest puta, a uz prezime Krstulović s nadimcima Opara, Relia i Keze čak sedamnaest puta. Dodajmo još da u 52 zapisa prezime nije bilo moguće pročitati (zbog loše snimljenoga mikrofilma ili oštećenja samog izvornika) i da su 38 puta svetačko ime Dujam dobila siročad bez prezimena.

V.

Na kraju, umjesto određenoga zaključka pokušajmo povezati statističke pokazatelje i neke povijesne okolnosti. Utvrdili smo da je svetačko ime Dujam najzastupljenije u splitskim maticama krštenih tijekom zadnja tri desetljeća 18. stoljeća. Tada je svaki osamnaesti rođeni Splićanin na krštenju dobio ime gradskog patrona. I kod ženske se djece svečevu ime počelo javljati triput više u odnosu na prethodna desetljeća. Postoji li neki događaj koji je mogao pospješiti svečevu popularnost u posljednja tri desetljeća 18. stoljeća?

Čini se da postoje barem dva takva događaja u splitskoj povijesti. Jedan je sasvim sigurno Sudamja 1770. godine, koja se i u historiografiji ističe kao važna u popularizaciji Dujmova kulta.³⁶ Naime, te je Sudamje naročito svečano obavljen prijenos relikvija svetoga Dujma iz staroga napuknutog oltara u novi barokni oltar svetoga Dujma. Kolika se važnost pridavala tom događaju, dovoljno govori podatak da su pripreme trajale pune tri godine jer je novi oltar bio dovršen već 1767. godine. Vrhunac proslave, koja je trajala uobičajenih osam dana, zbio se 10. svibnja. Moći su se nosile od nadbiskupske palače do katedrale u procesiji koju je predvodio nadbiskup Ivan Luka Garanjin sa sedmoricom biskupa, velikim brojem svećenika, državnim dužnosnicima i nebrojenim mnoštvom vjernika. Panegirik ili pohvalni govor u svečevu je slavu na katedralnom trgu održao propovjednik fra Jeronim Bareza, izveden je oratorij *Prijenos sv. Dujma* dugogodišnjega kapelnika splitske prvostolnice Julija Bajamontija, a svečani je događaj opisao i tajnik makarskoga biskupa Ivan Petar Kevešić.³⁷ Nakon proslave načinjeno je nekoliko relikvijara s Dujmovim moćima koji su odmah poslani u neke župe Splitske nadbiskupije.³⁸ Premda je Dujmovo štovanje prostorno bilo raširenije u davnoj prošlosti negoli u 18. stoljeću, sasvim se sigurno s relikvijarima sa svečevim moćima i usrdnim zagovornim molitvama širila njegova slava kako po Splitskoj nadbiskupiji tako i po drugim hrvatskim krajevima, a samo je Dujmovo ime moglo među roditeljima novorođenčadi postati popularnije.

Drugi događaj koji je širio Dujmovu slavu bila je Sudamja 1784. godine. Smatra se jednom od najemocionalnijih proslava u gradskoj povijesti jer je kuga prethodne godine harala gradom moreći njegovo stanovništvo.³⁹ SPLICANI su se pokušavali izliječiti prigodnim molitvama, utječući se osobito zagovoru svetoga Roka, ali i osušanim gnjurcima koje su držali u spavaćim sobama.⁴⁰ Budući da je vjernički narod na rečenu Sudamju, vapijući pomoć i ozdravljenje, živo želio iskazati štovanje svečevim moćima koje su se nosile u ophodu, nadbiskup je nakon nekoliko dana dopustio da se procesija ponovi.⁴¹ Kad se bolest 3. lipnja sasvim povukla iz Splita,⁴² mnogi su njezin prestanak pripisivali Dujmovu zagovoru. Za vjernički je narod takav razvoj događaja nesumnjivo bio vidljivim znakom brige gradskog zaštitnika za svoj grad te je svetoga Dujma harno častio svojim osobnim molitvama, a davanjem njegova imena na krštenju prizivao se Dujmov zagovor kod Boga i na potomke.

³⁶ G. Novak, n. dj. (3), str. 379-380; S. Kovačić, n. dj. (26), str. 22.

³⁷ S. Kovačić, n. dj. (26), str. 22; A. Duplanić, n. dj. (21), str. 60.

³⁸ A. Duplanić, n. dj. (21), str. 59.

³⁹ G. Novak, n. dj. (3), str. 179-182; A. Duplanić, n. dj. (21), str. 61.

⁴⁰ Danica Božić - Buzančić, »Liječenje kuge u Dalmaciji u XVIII. stoljeću«, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest*, 23 (1990), 251-252.

⁴¹ A. Duplanić, n. dj. (21), 61.

⁴² G. Novak, n. dj. (3), 182.

THE SAINT'S NAME DUJAM AMONG MEN AND WOMEN OF SPLIT IN THE 18TH CENTURY

S u m m a r y

From the number and the frequency of baptisms at which the name Dujam [Domnius] was given to children, the authors analyse the reasons for the popularity of this name among men and women of Split in the 18th century. »Sveti Dujam« or Saint Domnius is the patron of the city and part of the identity of Split. During the 18th century, his fame was particularly promoted by the Confraternity of St Domnius.

The city's patron was particularly honoured in 1770, when his mortal remains were translated with great solemnity to a new altar. At that time a number of reliquaries with his relics were made and sent to various places to disseminate the cult. The celebration of the feast day of the saint in 1784 was particularly striking, for the people of Split straightforwardly ascribed the halting of the plague that had for several months been ravaging the town to his intercession. This year was one of the turning points in the development of the practice of giving the personal name Dujam at baptism.

During the whole of the century, Dujam was a name given at baptism most often in the months when his cult was actively observed (May, the first two weeks of June, the end of July and early August). In this way the people of Split attempted to secure the saint's intercession in a rather particular way. Although some Split families in the 18th century had several members bearing the name Dujam, it would seem that the frequency of the name in the general population depended not so much on family tradition but rather on the circumstance that the cult was celebrated several times during a year.

Key words: onomastics, baptismal name, the name of Dujam, St Domnius, Split in the 18th century

SPLITSKA HAGIOGRAFSKA BAŠTINA: POVIJEST, LEGENDA, TEKST

Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa
održanog u Splitu od 26. do 27. rujna 2011.

Uredili:

Joško Belamarić, Bratislav Lučin,
Marko Trogrlić i Josip Vrandečić

Pokrovitelj:

PONTIFICIO COMITATO
DI SCIENZE STORICHE

KNJIŽEVNI KRUG SPLIT
ODSJEK ZA POVIJEST FILOZOFSKOG FAKULTETA U SPLITU
SPLIT
2014

KNJIŽEVNI KRUG SPLIT
BIBLIOTEKA KNJIGA MEDITERANA

76

Biblioteku utemeljio Ivo Frangeš

Uredništvo

IVO BABIĆ, JOŠKO BELAMARIĆ, JOŠKO BOŽANIĆ,
NENAD CAMBI, JAKŠA FIAMENGO, PETAR JAKELIĆ,
BRANKO JOZIĆ, VANJA KOVAČIĆ,
BRATISLAV LUČIN, EMILIO MARIN, ŽELJKO RADIĆ,
DRAGO ŠIMUNDŽA, MIRKO TOMASOVIĆ, RADOSLAV TOMIĆ,
MARKO TROGRLIĆ, JOSIP VRANDEČIĆ

Glavni urednik

NENAD CAMBI

*

ODSJEK ZA POVIJEST FILOZOFSKOG FAKULTETA U SPLITU
PRINOSI I RASPRAVE / CONTRIBUTIONES ET STUDIA

4

Recenzenti

IVO BABIĆ
JOSIP DUKIĆ

KNJIGA MEDITERANA 76

SPLITSKA HAGIOGRAFSKA BAŠTINA:
POVIJEST, LEGENDA, TEKST – ZBORNIK RADOVA

Izdavači
KNJIŽEVNI KRUG SPLIT
Ispod ure 3, Split
ODSJEK ZA POVIJEST FILOZOFSKOG FAKULTETA U SPLITU
Sinjska 2, Split

Za izdavače
NENAD CAMBI
MARKO TROGRLIĆ

Internetska knjižara na adresi
www.knjizevni-krug.hr

Lektura i korektura
KATJA TRESIĆ-PAVIČIĆ

Prijevod sažetaka
GRAHAM McMASTER

Likovno rješenje korica
VANJA KOVAČIĆ

Računalni slog
Književni krug Split

Tisak
Dalmacija papir, Split

Naklada: 500 primjeraka

ISBN 978-953-163-394-9
ISBN 978-953-7395-56-8

Tiskanje ove knjige novčanom su potporom pomogli:
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske
Splitsko-makarska nadbiskupija
Župni ured Uznesenja Blažene Djevice Marije, Split
Župni ured sv. Lovre, Trogir

Tisak dovršen u veljači 2014.